

THIẾT KẾ VÀ VẬN DỤNG CÁC TRÒ CHƠI NGÔN NGỮ NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ DẠY HỌC MÔN TIẾNG VIỆT CHO LƯU HỌC SINH TRUNG QUỐC TẠI KHOA NGOẠI NGỮ, ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

Đặng Thị Kiều*, Nguyễn Thị Ngọc Anh
Khoa Ngoại ngữ - ĐH Thái Nguyên

TÓM TẮT

Trong xu thế hợp tác và phát triển quốc tế, nhu cầu học tiếng Việt của người nước ngoài ngày càng tăng cao, trong đó phải kể tới một số lượng lớn người học đến từ các nước láng giềng như Lào, Campuchia, Trung Quốc. Để quá trình tiếp nhận một ngôn ngữ mới - tiếng Việt (có hệ chữ khác hoàn toàn với hệ chữ của người học) trở nên dễ dàng và hiệu quả thì việc tìm tòi, nghiên cứu và đổi mới phương pháp giảng dạy luôn là yêu cầu thiết yếu đối với người dạy. Xuất phát từ đòi hỏi này, việc thiết kế và ứng dụng trò chơi trong giảng dạy tiếng Việt cho lưu học sinh Trung Quốc tại Khoa Ngoại ngữ, Đại học Thái Nguyên đã được thực hiện trong những năm qua và thu được nhiều kết quả tốt đẹp. Đó là những trò chơi rèn kỹ năng viết đúng chính tả, phản xạ nhanh khi sử dụng tiếng Việt, rèn kỹ năng viết câu tiếng Việt, trò chơi đi tìm thông tin... Thực tế cho thấy việc thiết kế và ứng dụng các trò chơi ngôn ngữ này đã làm cho quá trình dạy và học trở nên thú vị và hấp dẫn. Người học có hứng thú và chủ động với việc học tập giúp cho việc tiếp nhận một ngôn ngữ mới nhanh hơn và hiệu quả hơn.

Từ khóa: *Thiết kế trò chơi học tập; tiếng Việt; lưu học sinh Trung Quốc; viết đúng chính tả, kỹ năng viết câu.*

Ngày nhận bài: 01/7/2019; Ngày hoàn thiện: 12/7/2019; Ngày đăng: 28/8/2019

DESIGNING AND APPLYING LANGUAGE GAMES TO IMPROVE THE EFFECTIVENESS OF TEACHING VIETNAMESE TO CHINESE STUDENTS AT SCHOOL OF FOREIGN LANGUAGES, THAI NGUYEN UNIVERSITY

Dang Thi Kieu*, Nguyen Thi Ngoc Anh
TNU - School of Foreign Languages

ABSTRACT

Alongside the international co-operation and development, the foreign students' need of studying Vietnamese is getting increased including a large number of students deriving from neighbouring countries such as Laos, Cambodia, and China. To make the process of absorbing Vietnamese (in which the letter system is completely different from the learners' mother language system) easily and effective, the finding and studying new teaching method is often necessary. Hence, the task of designing and applying games in teaching Vietnamese to Chinese students at School of Foreign Languages, Thai Nguyen University has been conducted for several years and achieved good results. Those games are applied to train dictation, reflect fast when using Vietnamese language, train sentence writing or find information. It is true that designing and applying language games has made the task of teaching and learning more interesting and attractive. Learners are more interested and actively in learning Vietnamese. As a result, their linguistic reception becomes quicker and more effective.

Keywords: *Learning games designing; chinese students; Vietnamese; correct spelling; sentence writing skills.*

Received: 01/7/2019; Revised: 12/7/2019; Published: 28/8/2019

* Corresponding author. Email: kieutnn@gmail.com

1. Đặt vấn đề

Hiện nay, việc dạy tiếng Việt cho người nước ngoài như một ngoại ngữ đang được quan tâm, tuy nhiên chưa có hệ thống tài liệu phong phú làm công cụ giúp người dạy và người học đạt được hiệu quả cao nhất. Việc nghiên cứu những biện pháp nhằm nâng cao hiệu quả dạy học tiếng Việt cho người nước ngoài là hết sức có ý nghĩa. Trong đó có một phương pháp phổ biến: sử dụng các trò chơi học tập nhằm mang lại hiệu quả cao khi giảng dạy tiếng Việt cho người nước ngoài.

Trên thế giới việc áp dụng trò chơi vào dạy học đã được các nhà giáo dục học quan tâm chú trọng. Ở Việt Nam, có nhiều tác giả nghiên cứu về việc thiết kế và sử dụng trò chơi dạy học dưới các hình thức khác nhau. Đã có nhiều công trình nghiên cứu biên soạn trò chơi học tập của các tác giả như Phan Thái Bình (2005) [1], Nguyễn Kim Chuyên (2012) [2], Chu Thị Quỳnh Giao (2005) [3], Trần Thanh Linh (2013) [4]... Tuy nhiên các tác giả cũng chỉ đề cập đến từng khía cạnh riêng lẻ, cụ thể mà chưa đi sâu vào nghiên cứu một cách khái quát để cho ra sản phẩm nhằm phát huy hiệu quả nhất tính tích cực của người nước ngoài khi học tiếng Việt.

Thiết kế và sử dụng trò chơi học tập trong giảng dạy tiếng Việt cho lưu học sinh Trung Quốc tại Khoa Ngoại ngữ - Đại học Thái Nguyên để hình thành kiến thức, kỹ năng mới hoặc củng cố kiến thức, kỹ năng đã học. Bên cạnh đó nhằm tăng thời lượng thực hành tiếng cho sinh viên, đặt sinh viên trong hoàn cảnh ngôn ngữ để huy động, trau dồi vốn kiến thức của mình giúp họ được rèn luyện các kỹ năng nghe, nói, đọc, viết tiếng Việt với trình độ nâng cao.

2. Thực trạng xây dựng và sử dụng trò chơi học tập trong dạy học môn Bút ngữ cao cấp cho lưu học sinh Trung Quốc tại Khoa Ngoại ngữ

Qua tìm hiểu, giáo viên giảng dạy cho chương trình đào tạo tiếng Việt cho lưu học sinh Trung Quốc có xây dựng và sử dụng trò chơi

học tập; tuy nhiên tỷ lệ sử dụng chưa thường xuyên, chưa cao, thời lượng dành cho hoạt động tổ chức trò chơi trên lớp còn hạn chế. Thời gian tổ chức phương pháp trò chơi hoạt động ngoài lớp học chưa được quan tâm đúng mức. Các trò chơi sử dụng cho môn học tiếng Việt chỉ mới dừng lại ở các trò chơi đơn giản nhằm nâng cao kỹ năng viết câu tiếng Việt như sửa lỗi chính tả, sửa lỗi viết câu. Các trò chơi thường được diễn ra trên lớp học, chơi tập thể, chia cặp, chơi theo nhóm.

Kết quả khảo sát thực trạng xây dựng và sử dụng trò chơi trong dạy học môn tiếng Việt, chúng tôi nhận thấy rằng: Hầu hết giáo viên đều nhận thức đúng đắn về sự cần thiết của việc tổ chức các trò chơi dạy học trong quá trình dạy học bởi nó mang lại tác dụng hình thành không khí vui vẻ, hứng khởi trong học tập cho sinh viên, tập trung sự chú ý của sinh viên, giúp sinh viên hiểu và nắm kiến thức sâu hơn, nâng cao sự tương tác giữa giáo viên và sinh viên trong dạy học. Khoảng 50% ý kiến cho rằng, trò chơi học tập đồng thời rèn luyện cho sinh viên kỹ năng làm việc nhóm và rèn kỹ năng tương tác, phối hợp giải quyết nhiệm vụ giữa sinh viên với sinh viên. Tuy nhiên, số lượng ý kiến lựa chọn tác dụng “bình thường” của trò chơi đối với việc nâng cao tương tác giữa giáo viên và sinh viên trong dạy học cũng chiếm tỷ lệ là 20%. Có 80% ý kiến cho rằng, trò chơi có tác dụng tích cực đối với việc rèn luyện trí nhớ của sinh viên và phát triển tư duy sáng tạo, đặc biệt là vận dụng được từ ngữ đã học vào trong các hoạt động giao tiếp.

Qua 20 câu hỏi, trên 60 sinh viên Trung Quốc cho thấy: 77% số sinh viên khẳng định việc xây dựng và sử dụng trò chơi trong dạy học môn học trên là cần thiết, 21% cho là rất cần thiết, chỉ có 2% là không cần thiết. Về hứng thú của sinh viên đối với các hình thức và phương pháp dạy học môn tiếng Việt cho lưu học sinh Trung Quốc của giáo viên: 100% sinh viên Trung Quốc cảm thấy rất hứng thú khi được tham gia các trò chơi trong quá trình

học hai môn học này. 85% ý kiến của sinh viên cho rằng cần tăng số lượng trò chơi trong các tiết học môn tiếng Việt hơn nữa.

Do đó, việc nghiên cứu, bổ sung thêm những trò chơi học tập trong dạy học môn Bút ngữ cao cấp nhằm kích thích hứng thú, phát huy tính tích cực học tập của lưu học sinh Trung Quốc là hết sức cần thiết.

3. Thiết kế một số mẫu trò chơi mở rộng vốn từ tiếng Việt cho lưu học sinh Trung Quốc

Thiết kế và xây dựng các trò chơi học tập cho lưu học sinh Trung Quốc khi học môn tiếng Việt được nghiên cứu để ứng dụng trong các tiết học của môn học trên, thời gian diễn ra lúc đầu giờ để giới thiệu bài mới, xen kẽ các nội dung, cuối giờ để củng cố kiến thức hay vào giờ ra mỗi trò chơi chỉ khoảng 5 đến 15 phút tùy theo nội dung bài học, có thể chơi nhằm giảm căng thẳng, mệt mỏi cho sinh viên. Tuy nhiên thiết kế và xây dựng các trò chơi học tập vẫn phải đảm bảo bám sát nội dung chương trình đào tạo, thời lượng hợp lý và phát huy hiệu quả nhất tính tích cực, sáng tạo của người học. Sau đây là một số mẫu trò chơi giúp mở rộng vốn từ tiếng Việt cho sinh viên Trung Quốc.

3.1. Trò chơi rèn kỹ năng viết đúng chính tả

Hệ thống trò chơi rèn kỹ năng viết đúng tiếng Việt giúp sinh viên Trung Quốc hiểu rõ hơn về quy tắc chính tả tiếng Việt, qua đó viết đúng, viết chuẩn quy tắc.

3.1.1. Trò chơi nhanh tay, nhanh mắt

- Mục đích: Trò chơi này được áp dụng vào lúc củng cố kiến thức về quy tắc viết chính tả tiếng Việt cho lưu học sinh.

- Chuẩn bị: Giáo viên đưa ra các bảng từ trong đó có nhiều từ viết sai chính tả (bảng từ được in trên giấy A4 hoặc trình chiếu).

- Cách thức: Giáo viên yêu cầu các nhóm nhanh tay, nhanh mắt tìm ra các từ sai chính tả bằng việc khoanh tròn vào các từ đó.

Đội thắng cuộc là đội tìm ra các từ sai chính tả chính xác nhất trong thời gian ngắn nhất.

Ví dụ: Cho bảng từ sau, hãy khoanh vào các từ viết sai chính tả.

già chận	giáo dục	giao dịch
cập rập	bịn rịn	gian xảo
xác suất	xổ số	soi xét
giao ru	giảng dạy	giận dữ
trương trình	do thám	sứ sở
nung ninh	cam đảm	bút rút
lim dim	giả dối	giản dị
sản xuất	giao chiến	gia nhân
suất sắc	âm nhạt	quan quân

3.1.2. Trò chơi tốc độ

- Mục đích: Rèn kỹ năng phản xạ nhanh và kỹ năng viết chuẩn chính tả tiếng Việt.

- Chuẩn bị: Các đội chơi sẽ chuẩn bị bảng con và phấn trắng.

- Cách thức: Giáo viên sẽ lần lượt đọc các từ, đọc 1 lần. Yêu cầu các đội cử ra 1 người viết từ đó vào bảng. Kết thúc trò chơi các đội giờ bảng. Cả lớp sẽ nhận xét từ của các đội viết đúng hay viết sai. Những từ viết đúng tích bằng phấn màu đỏ.

Thư ký sẽ đếm từ viết đúng và nhanh để tính điểm cho từng đội.

Ví dụ viết các từ sau: chói loà, loá mắt, loảng xoảng, loà xoà, loảng choảng, loan báo, loảng quăng, loảng ngoảng, loắt choắt, quần loe, lập loè, loá sáng, luân lí, kỉ luật, luân quần, lưu luyến, luyến thuyên, tuý lúy,...

3.2. Trò chơi phản xạ nhanh khi sử dụng từ tiếng Việt

3.2.1. Trò chơi nốt nhạc thần kỳ

- Mục đích: Trò chơi này nhằm giúp lưu học sinh Trung Quốc nhận diện nhanh các từ loại tiếng Việt: động từ, tính từ, danh từ. Từ đó sẽ sử dụng đúng từ loại tiếng Việt trong khi nói và viết câu tiếng Việt.

Tạo hứng thú cho người học; rèn kỹ năng nghe, hiểu tiếng Việt nhanh, chính xác.

- Chuẩn bị: Giáo viên chuẩn bị các bài hát ngắn được lưu dưới dạng các file có tên là các nốt nhạc.

- Cách chơi: Các nhóm cử đại diện lên màn hình máy tính lựa chọn 1 nốt nhạc cho đội

minh rồi mở file nhạc đó lên. Các thành viên chú ý lắng nghe lần thứ nhất.

Cô giáo sẽ đọc yêu cầu: tìm động từ, tính từ, danh từ... có trong bài hát. Nhóm sẽ được nghe 3 lần file nhạc đó rồi ghi đáp án trả lời. Lần lượt các nhóm tiếp theo cho đến hết lượt. Cô giáo sẽ thu đáp án trả lời và nhận xét kết quả. Kết thúc: Đội thua cuộc sẽ về nhà học thuộc bài hát đó, buổi học sau biểu diễn.

3.2.2. Trò chơi đuổi hình bắt chữ

- Mục đích: Giúp cho lưu học sinh Trung Quốc tìm hiểu thêm các thông tin liên quan đến các trò chơi dân gian của Việt Nam, so sánh với các trò dân gian của Trung Quốc. Đồng thời rèn tư duy nhạy bén, sự tập trung chú ý, óc quan sát và khả năng khái quát hóa của sinh viên.

- Chuẩn bị: Giáo viên chuẩn bị các hình ảnh liên quan đến chủ đề trò chơi dân gian: kéo co, đấu vật, đua thuyền.

- Cách chơi: Chọn số ngẫu nhiên. Gọi sinh viên trả lời. Mỗi trò chơi này, giáo viên chuẩn bị 5 hình ảnh sau đó giáo viên chiếu lên từng ảnh 1 trong vòng 10 giây bạn nào trả lời đúng đáp án sẽ được điểm cộng. Bạn nào trả lời sai sẽ nhường cơ hội cho các bạn còn lại cho đến khi hết hình ảnh và tổng đoán đưa ra tên trò chơi.

3.2.3. Trò chơi giải nghĩa từ

- Mục đích: Trò chơi này giúp lưu học sinh Trung Quốc củng cố nắm chắc kiến thức về từ vựng tiếng Việt, hiểu chính xác nghĩa của từ và áp dụng chúng đúng trong từng hoàn cảnh; bên cạnh đó rèn luyện kỹ năng thực hành tiếng, tạo không khí học tập tích cực, tự chủ.

* Đoán tên đồ vật

- Chuẩn bị: Giáo viên chuẩn bị 1 hộp đựng rất nhiều đồ vật (bút, tẩy, điện thoại, chìa khóa, tiền, thước kẻ, kẹo...)

- Cách thức: Người thứ nhất bốc thăm đồ vật rồi dùng ngôn ngữ giải thích về đồ vật đó để đồng đội của mình đoán tên đồ vật với các câu hỏi về hình dáng, kích cỡ, màu sắc, chất liệu, công năng. Người thứ hai bị bịt mắt và đoán đúng tên của đồ vật.

* Đoán từ

- Chuẩn bị: 01 túi kín đựng các mẫu giấy ghi các từ như từ chỉ tính cách con người, từ chỉ hoạt động trong trường học...

- Cách thức: Người thứ 01 bốc thăm từ cần giải thích. Những người còn lại sẽ đoán từ đó trên cơ sở những gợi ý của người bốc thăm.

* Trò chơi lựa chọn từ

- Chuẩn bị: Giáo viên có một bảng các từ được viết trước.

- Cách thức: Giáo viên đưa ra một bảng từ, trong đó là lời giải nghĩa về từ đó. Nhiệm vụ của người chơi là nhanh chóng lựa chọn bằng cách khoanh tròn từ tương ứng với nghĩa đã được giải thích ở trên.

3.2.4. Trò chơi lá thư may mắn

- Mục đích: Trò chơi này nhằm mở rộng vốn từ về từ trái nghĩa, từ đồng nghĩa cho lưu học sinh Trung Quốc.

- Chuẩn bị: Giáo viên chuẩn bị khoảng 5 lá thư nhỏ với sắc màu khác nhau. Trong mỗi lá thư là các cặp từ trái nghĩa thuộc các lĩnh vực khác nhau.

- Cách thức: Đội trưởng của các đội lên lựa chọn 1 lá thư cho đội mình. Ghi ra giấy cặp từ trái nghĩa đã cho, các thành viên sẽ tìm ra nhiều cặp từ trái nghĩa khác phù hợp với chủ đề của đội mình.

Phần thắng sẽ thuộc về đội nào tìm được nhiều cặp từ trái nghĩa chính xác trong thời gian nhanh nhất.

*Tương tự nếu dạy về từ đồng nghĩa thì sẽ cho sẵn 5 từ thuộc 5 chủ đề khác nhau, yêu cầu tìm các từ đồng nghĩa với từ đã cho.

3.3. Trò chơi rèn kỹ năng viết câu tiếng Việt

3.3.1. Trò chơi viết tiếp câu ghép

- Mục đích: Giúp lưu học sinh Trung Quốc thực hành kỹ năng viết câu ghép tiếng Việt với các cặp quan hệ từ cho trước như:

Nếu... thì...	Không những... mà còn...
Càng... càng...	Bởi vì... nên...

Trò chơi bắt buộc lưu học sinh phải huy động vốn kiến thức về vốn từ tiếng Việt phong phú nhằm sáng tạo ra những vế câu hay. Bên cạnh đó trò chơi còn tạo không khí lớp học sôi nổi.

* Trò chơi: Nếu... thì...; Càng... càng..., Giá như ...thì...

- Chuẩn bị: Giáo viên chuẩn bị những mẫu giấy bắt đầu với "Nếu" và bắt đầu với "thì".

- Cách thức: sinh viên của hai dãy sẽ được phát các mẫu giấy bắt đầu với “nếu” hoặc “thì” để viết tiếp các mệnh đề. Sau đó lựa chọn ngẫu nhiên các cặp để đọc to cho cả lớp. Cả lớp chọn lấy những câu ghép kết hợp có nội dung logic và hay nhất.

3.3.2. Trò chơi lựa chọn

Trò chơi lựa chọn phương án đúng, trò chơi này có thể tổ chức dưới dạng những câu hỏi trắc nghiệm, mỗi câu hỏi liên quan đến kiến thức hay kỹ năng đã học được giới thiệu bằng nhiều phương án khác nhau yêu cầu người chơi hay đội chơi chọn phương pháp đúng.

- Mục đích: Giúp sinh viên hệ thống hóa các tri thức về phân loại câu theo mục đích nói: câu hỏi, câu kể, câu cảm thán, câu cầu khiến một cách logic. Tạo hứng thú cho người học: thu hút tất cả các sinh viên tham gia trò chơi với tinh thần tích cực, hăng hái.

- Chuẩn bị: Giáo viên chuẩn bị bộ câu hỏi liên quan đến nội dung của bài học.

- Cách chơi: Cả lớp cùng chơi. Giáo viên quay số ngẫu nhiên, sinh viên chọn phương án trả lời trong vòng 10 giây. Bạn nào trả lời đúng sẽ được điểm cộng, nếu trả lời sai sẽ nhường cơ hội cho các bạn còn lại.

3.3.3. Trò chơi truyền lửa

- Mục đích: Trò chơi này rèn cho lưu học sinh Trung Quốc kỹ năng phân tích các lỗi cơ bản khi viết câu như: lỗi sai lượng từ, lỗi dùng nghĩa từ, lỗi thiếu thành phần chủ ngữ, vị ngữ...

- Chuẩn bị: Giáo viên cung cấp văn bản cho mỗi đội, trong đó có 5 câu sai về ngữ nghĩa, 5 câu sai về ngữ pháp.

- Cách thức: Chia lớp làm 4 đội. Đội trưởng của các đội lên bốc thăm bài tập dành cho đội

minh. Sau đó toàn đội thảo luận trong 5 phút. Lần lượt các thành viên lên bảng ghi lỗi sai và chỉ ra cách chữa từng câu. Thành viên thứ nhất chữa xong chạy nhanh về chỗ chuyển phần cho thành viên thứ hai lên, cứ như vậy cho đến người cuối cùng.

Kết thúc: Giáo viên sẽ đọc to yêu cầu bài tập và đáp án trả lời của mỗi đội. Cả lớp cùng chữa bài và nhận xét. Đội thắng cuộc sẽ là đội có số lượng đáp án chính xác nhất với thời gian nhanh nhất.

3.4. Trò chơi đi tìm thông tin

3.4.1. Trò chơi chiếc hộp bí mật

Trò chơi này có thể áp dụng vào bài học dạy về các loại câu phân loại theo ngữ pháp: câu đơn, câu phức, câu ghép và có thể tổ chức cho cả lớp cùng chơi hoặc chia theo nhóm.

- Mục đích: Thông qua trò chơi chiếc hộp bí mật, lưu học sinh Trung Quốc được cung cấp những kiến thức cơ bản về ngữ pháp câu tiếng Việt để từ đó hình thành kỹ năng viết câu đúng, viết câu hay. Sinh viên Trung Quốc sẽ có phản xạ nhanh để nhận diện các loại câu tiếng Việt phân loại theo ngữ pháp. Phát huy tinh thần làm việc tập thể.

- Chuẩn bị: Giáo viên chuẩn bị các hộp nhỏ, bên trong có chứa các mẫu giấy ghi yêu cầu: viết câu đơn, câu ghép với các từ cho sẵn hoặc cho trước 5 câu rồi yêu cầu các đội phân loại câu.

- Cách chơi: Đội trưởng của các đội lên lựa chọn chiếc hộp bí mật cho đội mình. Các đội được thảo luận 5 phút sau đó trả lời đáp án bằng cách ghi trên giấy. Sau đó lại cho kết quả vào những chiếc hộp. Lúc này đội trưởng của các đội bị bịt mắt để lựa chọn những chiếc hộp bí mật. Mở hộp để đọc câu hỏi và đáp án trả lời rồi trao đổi, nhận xét, cho điểm về kết quả của đội bạn.

Giáo viên sẽ là người quyết định đội thắng cuộc.

3.4.2. Trò chơi đi tìm kho báu

- Mục đích: Giúp sinh viên hiểu thêm những kiến thức về ngữ pháp tiếng Việt: cách sử dụng đúng số từ, lượng từ, câu rút gọn... Tạo không khí lớp học thân thiện, sôi nổi.

- Chuẩn bị: Giáo viên chuẩn bị những mẫu giấy (khoảng 20 câu) cho sẵn các câu đầy đủ thành phần, câu rút gọn, câu đơn, câu ghép. Kê gọn bàn ghế để tạo không gian trong lớp học. Giáo viên dán các mẫu giấy trên vào bờ tường, bảng, các đồ vật có trong lớp học. Lớp học chia làm 5 đội.

- Cách thức: Đội trưởng các đội được bốc thăm các con số tương ứng với các yêu cầu: tìm câu đơn, câu ghép với từ nối..., câu rút gọn...

Mỗi đội cử 1 thành viên tham gia trò chơi. Các thành viên phải nhanh chóng đi tìm kho báu cho đội mình là các mẫu giấy chứa các câu theo yêu cầu.

Các thành viên còn lại chỉ được phép cổ vũ cho đội mình chứ không được gợi ý, chỉ đường đến kho báu (Đội nào phạm qui sẽ bị loại khỏi cuộc chơi).

Kết thúc: Phân thắng thuộc về đội tìm được nhiều đáp án đúng nhất. Giáo viên sẽ cho giao lưu văn nghệ giữa các đội trong khoảng thời gian ngắn.

3.4.3. Trò chơi ghép hình

Trò chơi xếp hình đúng là xếp các mảnh ghép khác nhau thành một hình hoàn chỉnh, có thể là xếp các hình hay nội dung có chung đặc điểm vào một nhóm, một thể loại. Để tổ chức trò chơi này, giáo viên cần có sự chuẩn bị sẵn các mảnh ghép. Những mảnh ghép đó có thể là hình ảnh, có thể là chữ viết thể hiện nội dung.

- Mục đích: Rèn luyện sự nhanh nhẹn, khéo léo giúp lưu học sinh hệ thống lại nội dung bài học một cách logic.

- Chuẩn bị: Giáo viên chuẩn bị các mảnh ghép (hình ảnh hoặc chữ viết).

- Cách thức: Chia nhóm, đội trưởng các nhóm sẽ bốc thăm các lá bài trong bộ tứ lơ khơ, quân màu đỏ yêu cầu tìm hình ảnh, quân màu đen yêu cầu tìm thông tin.

Cả 5 nhóm tìm trong các mảnh ghép có sẵn các hình ảnh hay thông tin về quy tắc chính tả tiếng Việt, các câu phân loại theo cấu tạo ngữ pháp, phân loại theo mục đích nói, hệ thống

các từ loại tiếng Việt trộn lẫn vào nhau. Mỗi nhóm phải xếp thành sơ đồ đúng theo yêu cầu của giáo viên.

Sau khi thực hiện xong nhiệm vụ, đội nào có sơ đồ đúng, đầy đủ và hoàn thành trong thời gian ngắn hơn sẽ là đội chiến thắng.

Tiểu kết: Học tiếng Việt thông qua trò chơi cũng là một trong những phương pháp giúp lưu học sinh Trung Quốc có thể nhanh chóng vận dụng những kiến thức về ngôn ngữ để tiến hành giao tiếp một cách chủ động và hiệu quả. Thông qua trò chơi, sinh viên được chủ động, tích cực trong tiếp nhận, trau dồi kiến thức và hình thành những kỹ năng mềm như giao tiếp, làm việc nhóm, thuyết trình cá nhân, giải quyết vấn đề một cách khoa học, logic...

Trong quá trình chơi trò chơi, giảng viên và sinh viên cùng khám phá, giải quyết, và tạo ra môi trường ngôn ngữ thật. Giảng viên là người quản trò, người dẫn chương trình, dẫn đường hướng dẫn sinh viên tiếp cận, khám phá kiến thức ngôn ngữ tiếng Việt một cách chủ động và sáng tạo. Bên cạnh đó, việc áp dụng các trò chơi trong dạy học sẽ làm đổi mới phương pháp dạy học, tạo hứng thú cho người học, người dạy.

4. Đề xuất một số ý kiến khi xây dựng và sử dụng trò chơi dạy học trong dạy tiếng Việt cho lưu học sinh Trung Quốc tại Khoa Ngoại ngữ - Đại học Thái Nguyên

4.1. Đối với giảng viên giảng dạy ngôn ngữ tại Khoa Ngoại ngữ - Đại học Thái Nguyên

- Giảng viên phải nhận thức được tầm quan trọng của việc sử dụng trò chơi học tập vào giảng dạy môn học này như một phương pháp dạy học mới nhằm phát huy tính tích cực của người học. Xây dựng và sử dụng các loại trò chơi dạy học phù hợp, thiết kế trò chơi phải được lồng ghép trong thiết kế bài giảng cho từng bài, từng tiết học.

- Cần chú trọng vào việc rèn luyện kỹ năng thực hành tiếng cho sinh viên Trung Quốc thông qua các trò chơi tương tác. Các trò chơi học tập nên tập trung vào phát hiện nhận thức

những kiến thức mới hay củng cố, ôn tập, mở rộng tăng cường các tri thức ngôn ngữ đã học.

- Sau khi thực nghiệm các trò chơi học tập dành cho giảng dạy tiếng Việt cho sinh viên Trung Quốc, người dạy cần đánh giá những kết quả, hiệu quả đạt được. Từ đó nhằm cải tiến phương pháp dạy học, xác định nhu cầu học tập mới, cố vũ, động viên lưu học sinh Trung Quốc tích cực tham gia các hoạt động tiếp theo.

4.2. Đối với cách thức tổ chức các trò chơi

- Các trò chơi được vận dụng linh hoạt, phối hợp với các phương pháp giảng dạy khác. Trò chơi phải được lựa chọn phù hợp với mục tiêu của bài học.

- Thời gian diễn ra trò chơi không chiếm quá 20% thời lượng của 01 tiết học.

- Thời điểm trò chơi diễn ra có thể đầu giờ, giữa giờ, cuối giờ học tùy theo nội dung từng tiết học.

- Những trò chơi được lựa chọn phải dễ tổ chức và thực hiện, phù hợp với đặc điểm và khả năng của lưu học sinh Trung Quốc với hoàn cảnh, điều kiện thực tế của lớp học.

- Trò chơi sử dụng phải được luân phiên, thay đổi một cách hợp lý không gây nhàm chán. Khâu thiết kế sử dụng trò chơi phải chu đáo, cẩn thận, các dụng cụ phục vụ cho các trò chơi cần có tính thẩm mỹ, giải trí.

- Trò chơi có yếu tố thi đua để lôi cuốn sinh viên tích cực tham gia trò chơi, song cũng không quá nhấn mạnh vào yếu tố thi đua một cách quá mức, biến thi đua thành ganh đua.

- Sau khi chơi cần tổ chức thảo luận để nhận ra ý nghĩa giáo dục của trò chơi.

5. Kết luận

Thông qua trò chơi giúp sinh viên Trung Quốc lĩnh hội được những kiến thức ngôn ngữ tiếng Việt, trang bị cho họ các kỹ năng làm việc, phát triển tính tích cực, tính tự lập của tư duy ngôn ngữ. Tạo môi trường thực hành tiếng phong phú, chủ động, lưu học sinh có cơ hội sửa chữa những lỗi phát âm, nâng cao trình độ khẩu ngữ tiếng Việt.

Trong quá trình thiết kế, xây dựng trò chơi học tập, vai trò quan trọng của giảng viên là cần phải tạo hứng thú cho người chơi, phải coi người học là trung tâm, là chủ thể trong trò chơi. Các trò chơi với những tên gọi hấp dẫn, luật chơi đơn giản, yêu cầu vừa sức với trình độ tiếng của lưu học sinh, nội dung lại gần gũi sẽ tạo điều kiện để thúc đẩy tính tích cực, tự giác của người học.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Phan Thái Bình, “Phương pháp dạy tiếng Việt qua hình ảnh”, Kỷ yếu Hội thảo khoa học, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội, tr. 28-38, 2005.
- [2]. Nguyễn Kim Chuyên, *Xây dựng và sử dụng trò chơi dạy học nhằm tích cực hóa hoạt động học tập của sinh viên sư phạm trong dạy học môn Giáo dục học ở Trường Đại học Đồng Tháp*, Báo cáo tổng kết đề tài Khoa học và Công nghệ cấp cơ sở, tr. 38-55, 2012.
- [3]. Chu Thị Quỳnh Giao, “Áp dụng trò chơi ngôn ngữ trong việc giảng dạy tiếng Việt cho người nước ngoài”, Kỷ yếu Hội thảo khoa học, Nxb Đại học Quốc gia Hà Nội, tr. 154-167, 2005.
- [4]. Trần Thanh Linh, “Giảng dạy từ vựng tiếng Việt cho người nước ngoài”, *Tạp chí Khoa học xã hội*, T. 178, S. 6, tr. 39-45, 2013.

